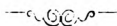

VZORNÁ ŽEHLÍŘKA.

Dle různých pramenů napsala **Věra Malá.**

V PRAZE.

NÁKLADEM ALOISA HYNKA, KNIHKUPCE.

Ú V O D.

Čeká-li hospodyňka všestrannou chválu, jest nezbytně třeba, aby i prádlo její bylo nejen vzorem moderní úpravy, ale zvláště aby bylo vždy bezvadně čisto, lesklé a dobře vyžehleno.

Zdá se arci, že z některého plátna nedomůžeme se prádla skvěle bílého, leč není tomu tak, pomoc je v té příčině snadna. Nezřídka objevují se po vyžehlení na prádle novém zelenavé a žluté skvrny. Ty pocházejí od rostlinných vláken, která ještě v plátně zbyla, a lze se jich zbaviti roztokem kyseliny sírové. Ale méně škodný prostředek je roztok chlorový, který si lehce samy připravíme.

Na hektolitr vody vezmeme 400 gramů chlorového vápna a vsypeme je do plátěného řídkého ale pevného pytlíčku, který pevně zavážeme. Tímto pytlíkem pak ve vodě chvíli rychle pohybujeme, dříve ještě než do ní namočíme prádlo. Namočivše potom prádlo, necháme je v ní as dvě hodiny ležeti, ob čas je při tom obračejíce. Pak vykálime prádlo několikrát v čisté studničné vodě a konečně je omodříme.

Chceme-li docíliti sněhové bělosti prádla a lesku po vyžehlení, perme prádlo tak, jak právaly již naše staré hospodyně. Jeť to opravdu způsob nejlepší a pro trvalost prádla nejužitečnější.

Nové prádlo můžeme arci, jeví-li se na něm zmi-

něné již skvrny, vyběliti způsobem, který jsme svrchu udaly, ale toho netřeba vícekrát opakovati. Ve mnohých domácnostech arci pro ušetření práce upotřebují častěji chlorového roztoku, leč tím prádlo jen trpí, neboť chlorové vápno nezničí jen rostlinná vlákna, ale též trvalost a sílu plátna samého.

Prádlo nemocných aneb po osobě zemřelé čistí se ovšem pomocí tohoto žíravého roztoku.

Netřeba snad připomínati, že se při prádle barevném vůbec chloru užívati nesmí.

Doufáme, že dokonale vyhovíme přání spanilomyslných, pečlivých hospodyněk, čtenářek našich, když především budeme pojednávat o košilích mužských, jakož i límcích a manšetách vůbec; toť, zdá se, byl již dříve a jest i v době naší úhelný kámen, kterýž tak zhusta dobrý rozmar mužičkům a což divu, že i ženuščin pokazí, ano na dobro zažene. A není s podivením! Náprsenky, límce i manšety nynější vyžadují velmi dovedné ruky, aby vyhověly všem požadavkům dobrého vkusu a mody. Co je starostí s prádlem pro pány, ví již každá malá děvushka.

Co se vynašlo již různých pomůcek k čistění a docílení lesku při prádle, — a přec určitě to tvrdíme, netřeba jiného způsobu prádla, než jakým právaly staré naše matičky, kdy ještě jiných pomůcek mimo mýdlo a louh nebývalo. Jen tolik nutno, aby praním starý škrob a každá i nejmenší nečistota byly odstraněny.

Modřidla slušno užívati jen velmi mírně, aby se nezdálo, že má modř zakrývati nečistotu. Sušiti třeba prádlo na vzduchu.

Chceme-li ušetřiti škrobu, nechme prádlo dokonale vyschnouti.

Nelze se tomu diviti, že se velmi různí domněnky v příčině úpravy škrobu, který má dodati náprsence, límci a manšetám tuhosti, lesku i bělosti. Někde škrobí se toto prádlo škrobem vařeným, někde syrovým; některá hospodyně užívá i různých pomůcek a není dosud ustáleno mínění, který způsob jest nejvděčným. Odporujeme hospodyňkám způsob vaření škrobu ne sice nový, ale proto zkušený a osvědčený.

Na osm až deset košil počítejme $\frac{1}{8}$ kila dobrého jemného rýžového škrobu.

Chceme-li škrobiti, rozřeďme v 10 lžících studničné vody 3 gramy bílé klovatiny a 2 gramy želatinu. Pak přistavme k ohni v čistém hrnku $\frac{1}{2}$ litru studničné vody a nechme v ní roztáti 3 gr. bílého vosku. Když je tato voda již hodně vřelá, přilijeme k ní rozředěnou se želatinem klovatinu a nechme vše dohromady svařit.

Zatím rozřeďme $\frac{1}{5}$ celého výše udaného množství škrobu, tedy as 25 gr. ve $\frac{1}{4}$ litru studničné vody, a vlijme jej pak při ustavičném míchání do té vařící vody, načež ji ihned od ohně odstavme, ještě několikrát vše dobře promíchejme a pak nechme vystydnouti.

Potom dejme do $\frac{1}{4}$ litru studničné vody (radíme ctěným čtenářkám našim, aby vždy při škrobení, vlhčení prádla a vůbec kdykoli užití chtějí vody při prádle vypraném, braly vodu studničnou) ostatních 100 gramů škrobu, dobře jej rozřeďme a vlijme pak i tento nový roztok k vychladlému již škrobu, přidavše ještě 3 gr. boraxu v 10 lžících vody rozpuštěného. Před škrobením procedíme takto upravený škrob v řídké látce, aby se každá nečistota odstranila. Škrob nesmí být nikdy příliš hustý a proto rozřeďme jej dle potřeby.

Manšety a límce se v připraveném takto škrobu

dobře properou. Náprsenky složíme před propráním vrchní stranou k sobě a to proto, abychom předešly děláním se puchýřů. Naškrobené takto části třeba dobře promnouti, aby škrob všude dobře vnikl. Když to vše hotovo, pokropíme vodou ostatní části košile a složíme ji pak ku mandlování. Při tom třeba dáti pozor, aby nepovstaly na náprsence, límcích, neb manšetách záhyby, které by správnému vyžehlení překážely. Skvrny od škrobu, jež objeví se na košili při škrobení náprsenky, očistíme klůckem v čisté vodě namočeným.

Pásek u krku neškrobí se s náprsenkou, nýbrž přetře se namočeným ve škrobu plátnem teprv před žehlením. Po škrobení musíme hned, nejdéle ale za půl hodiny prádlo válet. Zválené může pak, nestačí-li čas, i celé půldne čekati na žehlení. Že kus prádla, který jsme již žehliti začaly, nenecháme nedokončený, jest na bíledni.

Jako snad všem nástrojům dostalo se i žehličky různých oprav. Jsouť arci nové vynálezy v oboru tom velmi praktické, ale třeba-li doznati pravdu, tvrdíme, že stará žehlička v ruce jen trochu dovedné dobře vyhoví všem požadavkům i nejmodernějším.

Kupující žehličku nevyberme ani těžkou ani příliš lehkou. Těžká žehlička unavuje příliš ruku, nelze ji dobře ovládati, kdežto žehličkou lehčí i při velkém množství prádla pracujeme bez unavení a silou svojí scházející tíhu doplníme. Předem doporučujeme tedy každému žehličku ze staré doby, obyčejnou tříhranou (obr. I.), jejíž želízko je v nejširší části as 10 cmt. široké.

K žehlení s leskem doporučujeme nový vynález žehličky pro lesk. Tato má u otvoru pro želízko dno do výšky obrácené a tvar oblý tak, že musí želízko

býti polokulaté (obr. 2.). Také u této žehličky je nejlepší ona velikost, čítá-li želízko 10 ctm. šířky. Žehličku k vytápění lze také doporučiti, má však vadu, že popel z ní padající lehce prádlo pošpiní.

Nejlepší želízka do žehliček jsou kovaná, jsou arci dražší, ale lepší. Litá želízka loupají se a ztrácejí často v ohni svou podobu, že nelze jich pak ani do žehliček vměstnati. Žehličky musí býti vždy čisté i nahoře, kde se vůbec ani prádla nedotýkají.

Obr. 1.

Obr. 2.

Z té příčiny mají se vždy žehličky ještě za studena čistým bílým pískem odrhnouti a pak bavlněným klocem dobře otříti. Nežehlilo-li se dlouhý čas, může se, třeba-li, žehlička potřítí trochu olejem.

Usadila-li se na žehličce rez, třeba ji škrábacím papírem otřítí, načež očistí se pískem a plátnem.

Je-li již želízko dosti horké, vpustíme je do žehličky, potřeme žehličku dole i po stranách voskem a očistíme ji pak dobře na ssavém papíru. Toto potírání můžeme opakovati pokaždé, když se žehlička otupila. Kousky škrobu, které se na žehličce usadí, očistíme nožem. Je-li želízko příliš rozpálené, vyndáme je ze žehličky na plotnu a žehlíme dále chvíli prázdnou, až když trochu ochladlo, znovu je do žehličky vložíme.

Připálíme-li prádlo horkou žehličkou, potřeme to místo ihned roztokem chlorového vápna, čímž skvrna ihned zmizí, nebyly-li nitě již na dobro spáleny. Pak ale místo to několikrát čistou vodou přetřeme, aby se roztok nerozežíral a také aby se místo to lépe žehlilo. Žehličku musíme ku další potřebě očistiti pískem.

Roztok ten připravíme takto: 100 gr. chlorového vápna dáme $\frac{1}{2}$ hodiny vařit v $\frac{1}{2}$ litru vody. Když vy stydla, sebereme pěnu; zbývající tekutinu jasně fialové barvy pozorně slejeme, aby vápno vespod usedlé se nepřidalo do lahvičky, pevně ji uzavřeme a na tmavém místě k potřebě uschováme. Toť se rozumí, že této tekutiny lze užítí toliko na prádlo bílé, protože barva jí nesnese.

Prkno žehlicí má být z tvrdého dřeva, pevně na čtyřech nohách postaveno ale neleštěno a bez nátěru, za to má býti potaženo dvojnásobnou vlněnou pokrývkou a bavlněným bílým povlakem. Tato pokrývka nesmí býti příliš silná, bylať by pak příliš měkká a zdržovala by zručné žehlení.

Prkno má být tak velké, aby se velká mužská košile pohodlně na něm rozložití dala a mimo to aby u pravé ruky mohla stát žehlička, hrnek s čistou vodou, nůž, míra a hladící kosť, aniž by při žehlení dost málo překážely. K žehlení dámského prádla i šatů postačí úplně žehlicí prkno staré, ale s podobnou pokrývkou, jakou jsme výše popsaly.

K žehlení náprsenek doporučujeme zvláštní prkénko. Má býti 60 cm dlouhé a 20 cm široké; je pevně obaleno silným flanelem, silným bílým plátnem a konečně upnuto do bílého bavlněného plátna, které se po každém opotřebení za čisté vymění. Není třeba dokládati,

že na straně hoření, na kterou náprsenku položíme, nesmí být žádného švu, který by při žehlení vadil. Také má být tato strana trochu vypouklá; ostatně se tato obloš sama utvoří účinkem tepla a vlhka.

K docílení skvělého výsledku při žehlení je třeba, aby bylo prádlo všude stejně vlhké.

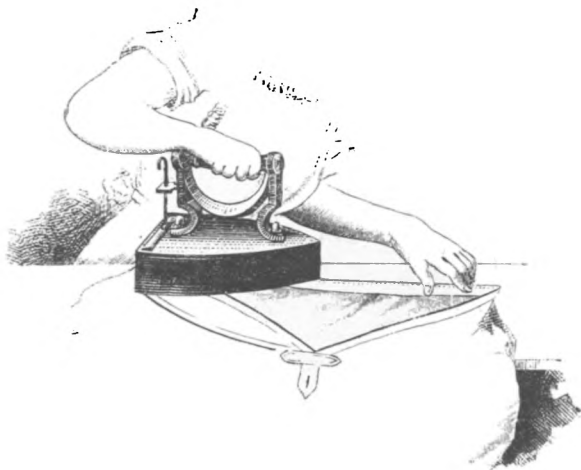
U mužských košil je však třeba zvláštní bedlivosti a dobré zkušenosti.

Hlavní péči sluší věnovati náprsence. Tyto bývají vyšívané, se záložkami a hladké. Ačkoliv vyšívané neb prošívání velké práce vyžadují, přec nejvíce pozornosti věnovati musíme náprsence hladké, neboť na této postřehneme každou i nejmenší chybičku. Jen ruka již obratná dovede náprsenku tuto bezvadně vyžehliti. Hladká náprsenka nesmí míti ani jediného záhybu, ani puchýře, nesmí být vytažena, dírký na knoflíky mají dobře přiléhati a po vši této práci musí zůstati přec sněhobílou a skvělou. Hlavní podmínkou při každém prádle škrobeném jest, aby po vyžehlení bylo tak pevné a tvrdé, že by se i zlomiti dalo. Límce a manšety pro tvrdou jejich někdy podšívku můžeme dáti k horkým kamnům doschnouti, protože by dlouhé vysušování žehličkou bělosti jejich mohlo škoditi. Náprsenky u košil musíme jen žehličkou dokonale vysušiti. Při žehlení košile mužské začneme žehlením hladkého dílu (sedla) a to napřed na straně lícní a pak teprv do sucha po rubu. Pak nakropíme trochu po líci i rubu řásky na zadním dílu upevněné. Po dílu hladkém přijdou na řadu rukávy, a sice urovnáme je na polovinu, od dolního švu přesně hladce na obou stranách přežehlíme, pak vytáhnem pásky náprstní, aby dostaly patřičný tvar. Potom přidržujíce levou rukou a pod žehličku rovnajíce

pásek žehlíme jej pravou rukou a sice špičkou žehličky od pravého kraje počínajíc k levému do vnitř a to sice zase napřed po líci a pak ještě jednou po rubu. Jsou-li však u rukávů manšety, žehlí se tyto zprvu po rubu, při čemž se vrchní strana položí na čistou podložku ze širtinku. Potom teprv žehlí se manšety po lícni straně až do sucha a sice vždy od kraje ke vnitřku, aby se předešlo tvoření se záhybků, neboť nebývá vrchní část manšety přesně stejná s dílem spodním. Ale manšeta ani límec nesmí se do sucha vyžehlit po části spodní, nýbrž musí býti při obrácení na líc ještě tak vlhká, aby šla z ní pára, pak teprv vyžehlíme ji po líci do sucha a lesku. Potom žehlí se pásek u krku, aneb je-li jaký, tedy límec. Pásek musíme opět jak jen možno vytáhnouti a žehlením dokonale vysušiti. Není-li pásek u krku vždy dobře a správně vytažen, činí zapínání košile velké obtíže. Někdo vytahuje pásek před žehlením dle centimetru, aby měl patřičnou míru. Pásek žehlí se opět od pravé ruky k levé (obr. 3.) a to od dírky počínaje směrem do vnitř, ale ne jedním tahem, nýbrž po kousku buď rychle, nebo zdlouha, dle toho, jak pásek usychá; po vyžehlení musí být všude suchý a neohebně tvrdý. Má-li košile límec stojatý, žehlíme jej po dobrém vytažení a srovnání též nejprvé po rubu a pak na líci. Límec k překládání žehlí se nejprvé na vrchní straně, ale nesmí také jako manšety býti hned zcela do sucha vyžehlen po prvém žehlení lícním; obrátíme jej, dokud ještě z něho vychází pára a dokud je ještě trochu vlhký. Pak jej přetřeme ještě tolikráte vodou, kolik se jí pohodlně a rychle do něho vsaje, a teprv pak jej do sucha a tvrda vyžehlíme. Suchý již límec dá se okrášlit ostrou rýhou, která se špičkou žehličky as 2 cmt. od

kraje vyznačí (obr. 4.). Není-li rýha dosti zřetelná, navlhčíme ji mokrým šatem a ještě jednou špičkou žehličky přihladíme.

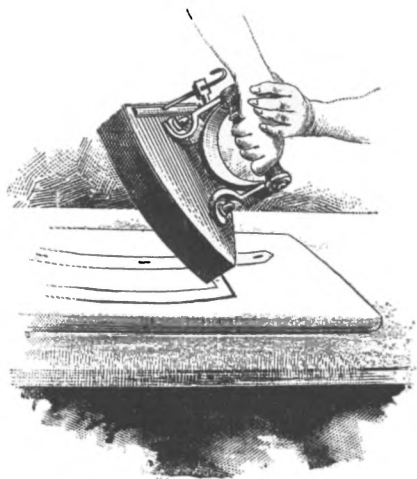
Po límci neb pásku obrátíme pozornost k dílu zadnímu. Má-li košile vzadu malé skládané záložky, třeba je především dobře srovnati; to podaří se snadno, když

Obr. 3.

levou rukou hladký díl na prkně přidržíme a pravou rukou košili u obruby vytáhneme. Potom se teprv urovnané záložky přežehlí. Nejsou-li záložky skládané, ale pouze sbírané, urovnejme je v tolik záhybů, kolik třeba (obr. 5.), aby se košile dobře srovnala, a pak je přežehlíme všechny najednou počínajíce od obruby nahoru až asi na tři prsty mezery od hladkého dílu. Tu však nasadíme špičku žehličky na krajní záhyb pravé strany a sežehlíme jej dolů; tím způsobem pokračujeme pak na

všech. Kdo ještě dobře žehlití neumí, musí míti k žehlení těchto záložek, aby jich nepřipálil, žehličku jen slabě rozhratou. Sbírané rásky můžeme žehlití tím způsobem, že rozevřeme náprsenku a otvorem takto utvořeným záhybky jako obyčejně vyrazíme a vyžehlíme (obr. 6.). Tento způsob žehlení rásek děje se však jen, když je náprsenka již vyžehlena. Jelikož se žehlením

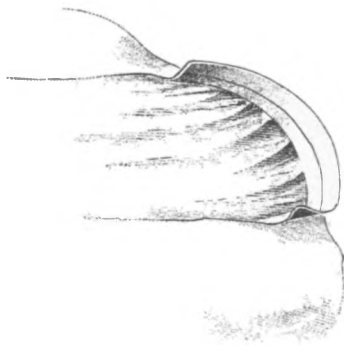
Obr. 4.

pásku a rásků hladký díl pomačkal, navlhčíme jej opět a znova z vnitřka čistě přežehlíme.

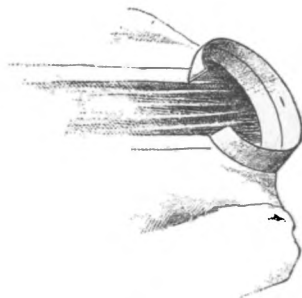
Jelikož se všechny ostatní náprsenky žehlí podobně jako náprsenka hladká, promluvíme předem o náprsence hladké.

Nejdříve třeba náprsenku mokrým šatem navlhčiti, neboť jest hlavní podmínkou, aby byla náprsenka před žehlením dostatečně vlhká; proto nikdy neuškodí, když

i náprsenku nedávnou škrobenou ještě znova navlhčíme a dobře protřeme, aby nikde nezůstala mokrá, nýbrž jen vlhká. Pak vytáhneme dobře do délky i šířky hoření díl, upravíme jej do pravé polohy, majíce zvláštní zřetel k tomu, aby obruba s dírkami přesně rovně ležela. Pak vložíme prkénko do košile tak, aby obruba s dírkami ležela as 3 cmt. od jeho kraje, prkénko však

Obr. 5.

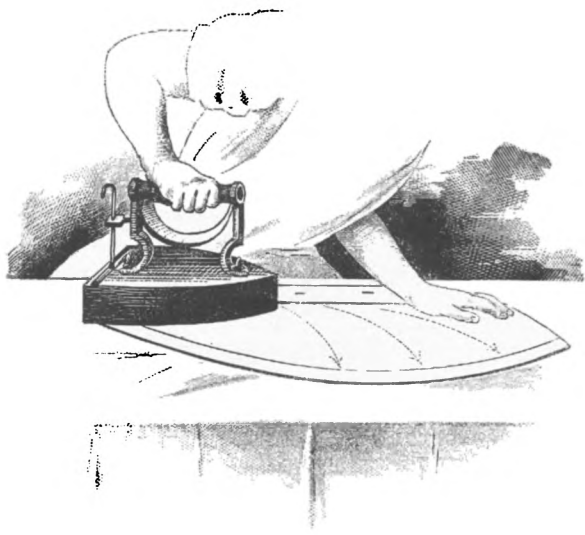
Obr. 6.

samo budiž na kraji žehlicího prkna tak, aby spodní díl náprsenky volně dolů visel a žehlení nepřekážel.

Nyní nasadíme žehličku u dolní části náprsenky, levá ruka přidržuje však pevně náprsenku u pravé hoření dířky a snaží se ji natáhnouti. Také tu nežehlíme v jediném tahu celou náprsenku, nýbrž opět po částech a sice vycházejíce žehličkou vždy od středu náprsenky ku pravé straně. Levou část náprsenky žehlíme od středu náprsenky obloukem směrem k rukávu a pravou část směrem obloukovitým opět ode švu ku středu (obr. 7.).

Když jsme hoření díl náprsenky takto přezehlily

a spozorujeme, že někde utvořil se záhybek, navlhčíme místo to znovu a záhybek co možná nehtem vyrovnáme; utvořil-li se však záhyb tím, že byla vrchní látka větší než spodní, svedeme záhyb žehličkou seč možná až ku strannímu švu, kdež se ztratí, je-li zcela rovný. Taktéž dobře pozorně očistíme nožem, usadil-li se někde kousek

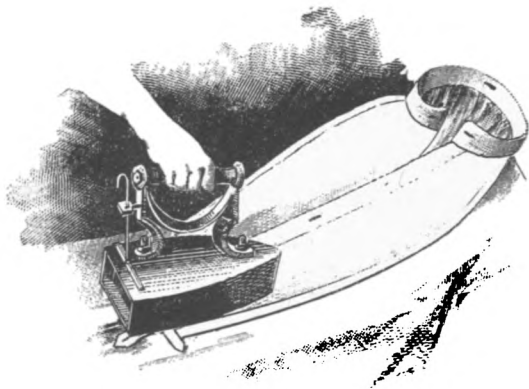

Obr. 7.

škrobu, a teprv, když náprsenka zcela čista, bezvadna, navlhčíme ji ještě jednou po vrchní straně a žehlíme ji jednou lehce až do sucha. Netřeba připomínati, že žehlíme druhou část náprsenky, jen když je část první již zcela hotova. Na hotové dokonale vysušené náprsence naznačíme pak ostrou hranou žehličky rýhu u obruby s dírkami, navlhčíme tuto čáru a dokonale ještě jednou špičkou žehličky ji přezehlíme, totéž učiníme i po

stranním švu (obr. 8.). Pak stáhneme košili s prkénka tak, aby na něm uvízl hladký díl, který ještě znovu přežehlíme, neboť se jistě trochu pomačkal.

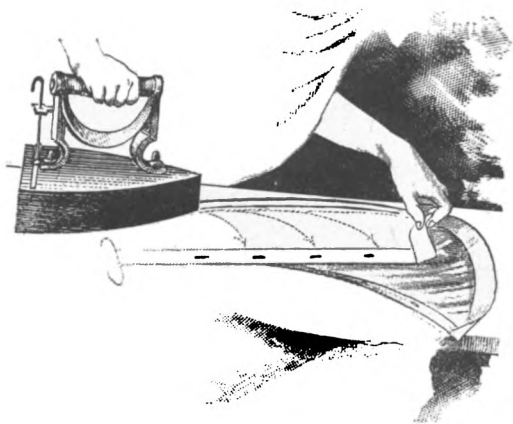
Pak urovnáme na prkénko přední díl košile u náprsenky, usedlý na něm škrob namočeným v čisté vodě šatem dobře vyčistíme, nadzdvihneme hladící kostí šev od náprsenky a dobře do sucha vyžehlíme nazna-

Obr. 8.

čeným zhora způsobem i tuto část košile (obr. 9.) Vynadavše prkénko přežehlíme ještě přední část košile od náprsenky k obrubě a sice dle toho, jak řásky uspořádány jsou. Hladící kostí vypíchneme pak i dírky pro knoflíky a sice z vnitřka nahoru, což opět košili ozdobí a k snažšímu zapínání napomáhá. Hladící kost (obr. 10.) má při žehlení dosti velkou úlohu a každá hospodyňka může si ji poříditi třeba ze starého kartáčku na zuby.

Nikdy nelze dosti doporučiti dokonalé vytažení

Obr. 9.

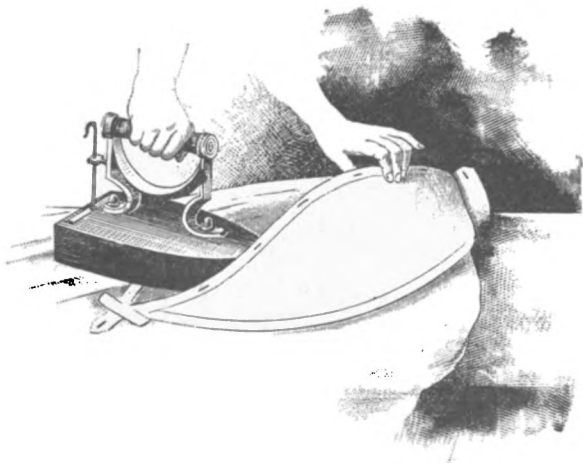

Obr. 10.

každého předmětu před žehlením, jakož i připomenouti hospodyni, že levá ruka má být při žehlení vlastní umělkyní, která všechno urovnává. Při žehlení náprsenky pomáhá levice držením límce, aby náprsenka správně pod žehličkou ležela, a přece nesmí být límec ani trochu porouchán (obr. 11.).

Vyšívané náprsenky žehlí se zprvu jako hladké, pak prostřeme na prkénko silný flanel, který pokryjeme čistým širtinkem. Po té vyznačíme špičkou žehličky hlavní obrysy vyšívání (obr. 12. a 13.). Nedá-li se vyšívání někde žehličkou přesně vyznačiti, vyhrneme zadní část košile a rozloživše ji okolo

náprsenky (obr. 14.), získáme dosti volnosti k snazšímu upravení vyšíváných ozdob. I náprsenku se všívanými šňůrkami žehlíme nejprve jako hladkou. Při druhém namáčení dotýkame se pouze mezer mezi šňůrkami, kteréž hned po navlhčení hranou žehličky vyhladíme. Náprsenka tohoto druhu vyžaduje zvláště dokonalého vysušení, neboť šňůrky udržují dlouho vlhko. Pro příliš úzké

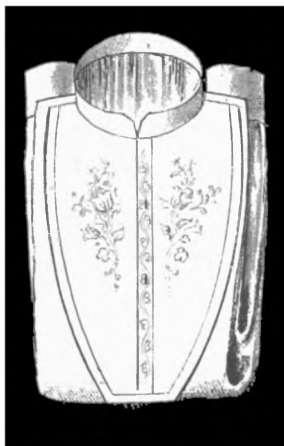

Obr. 11.

mezery mezi šňůrkami užijeme hladící kosti, kterou po vyžehlení náprsenky jednotlivými mezerami vlnitě protáhneme (obr. 15.). Prošívaná náprsenka musí také býti zvláště dobře vytažena před žehlením, neboť se šňůrky obyčejně stahují. Náprsenka se záložkami působí největší obtíže při žehlení. Důležité jest zase předem, aby byla dobře navlhčena a pořádně vytažena. Pak srovnají se záložky hladící kostí, a žehlí se na straně vrchní tak, jako u náprsenky šňůrkami prošívané. Vlhčíme totiž

každou mezeru mezi záložkami zvlášť, a každou také zvlášť žehličkou vyhladíme (obr. 16.).

Podobně děje se i s každou záložkou. Spodní polovina náprsenky žehlí se stejně, toliko s tím rozdílem, že začínáme od kraje s dírkami. Třeba-li zažehliti vrchní látku v záhybek, svedeme ho žehličkou až těsně ku krajnímu šosu. Když je náprsenka dokonale vyžehlena a tudíž i dobře sucha, pozvedneme hladicí kostí záložky a sice na vrchní polovině směrem shora k pásku a na spodní polovině směrem zdola k límci, při čemž začínáme vždy od kraje s dírkami (obr. 17.).

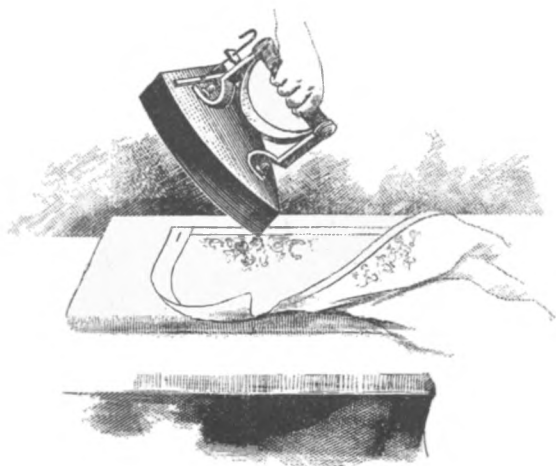
Obr. 12.

U náprsenky americké, která se v zadu zapíná, žehlí se pravá polovina náprsenky jako u obyčejné náprsenky hladké, levou stranu však počneme žehliti od středu směrem k stranímu švu (obr. 18.).

U těchto košil mohou býti na hladkém dílu jen rásky sbírané, a ty třeba žehliti jen tím způsobem, že se ruka i s žehličkou podsune košili pod náprsenku. Arci smí se toto díti až teprv, když náprsenka již byla vyžehlena.

Toť asi třeba hospodyni věděti pro žehlení náprsenek a košil.

Manšety a límce nutno také před žehlením vlhčit, načež se jim řádným vytažením dodá původní tvar. Při žehlení manšet položíme na prkno jemně tkanou podložku a žehleme, nasadíme žehličku u kraje s dírkami, nejprve střed manšety, pak teprv zbylá místa po stranách, a to vše zprvu na straně spodní (obr. 19.).

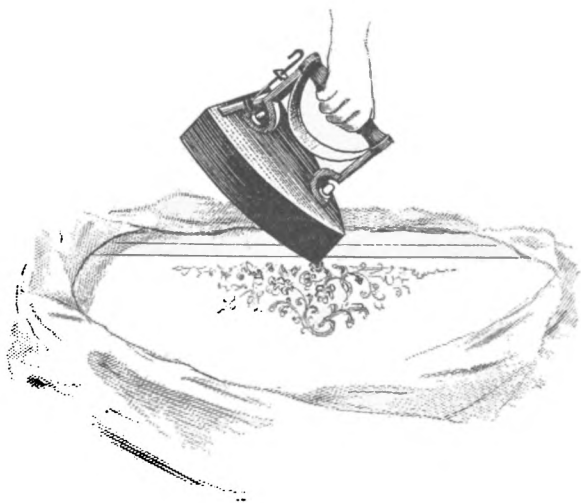
Obr. 13.

Potom dokud se ještě z manšety kouří, obraťme ji na stranu vnitřní, a jeví-li se někde záhybky, urovnejme je ještě před žehlením opatrně nehem nebo jehlou. Jsou-li však záhybky odtud, že byly obě látky nestejně přistřiženy, posuneme je až ku kraji, kde je pak ve dlouhém rovném záhybu zažehlíme.

Potom vyžehlí se manšeta zmíněným již způsobem až do sucha. Na suché manšetě vyznačíme špičkou žehličky po kraji rovnou linii jako na náprsnice.

Větší opatrnosti a dovednosti než manšeta hladká vyžaduje dvojitá, která je ve svém středu užší než po krajích.

Tyto části dlužno žehliti tak, jakoby každá o sobě byla manšeta a pak teprv, když jedna již úplně do sucha je vyžehlena, začneme pracovati o druhé. Není-li

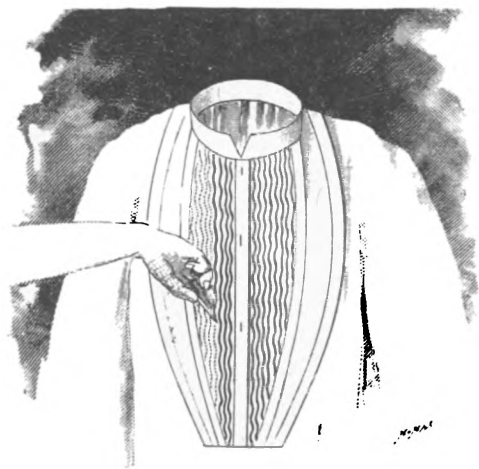
Obr. 14.

žehlička i nahoře zcela čista a bez rezu, nebudou pak ani manšety čisty.

Límce dělíme dle tvaru ve stojaté, stojaté s ohnutým cípem a ležaté.

Stojatý límec žehlíme, jak výše pověděno, již při žehlení košile, z počátku na straně spodní; pak teprv, dokud z něho ještě vystupuje pára, vyžehlíme ho do sucha na straně lícni.

V límcích a manšetách bývá podšívka mnohem silnější, a trvalo by tudíž příliš dlouho, kdybychom je do sucha žehlily, dlouhým horkem trpěla by mimo to i bělosť jejich, a proto vysušíme je toliko seč možná, pak sepneme límec knoflíkem a zavěsme jej k horkým kamnům, aby se rychle vysušil.

Obr. 15.

Manšety možná jen provázkem lehce svázati; do této trubičky vsuneme pak i ostatní manšety, aby v tomto tvaru doschly.

Jindy můžeme manšety neb límce po usušení dáti znova lícni stranou na prkno, vezmeme pak slabě horkou žehličku, a držíce levicí manšetu neb límec za okraj s dírkami, ohneme je po žehličce vzhůru, kdežto

pravíci předmět lehce žehličkou hladíme (obr. 20). Podobně učiníme i s druhým krajem dírkovým, při čemž se manšeta i límec ihned stočí.

Při manšetách dvoudílových třeba opakovati tento výkon pro každý díl. Tohoto zbalování uživej však

Obr. 16.

Obr. 17.

hospodyně u manšet na čisto vyžehlených i s leskem a krajní rýhou.

Přední podmínkou při žehlení límce jest zase dokonalé vytažení a srovnání, k čemuž vřele doporučujeme užívání míry, kterou si po případě může hospodyně vyznačiti na žehlicím prkně. Špatným vytažením stává se límec nezřídka zcela nepotřebným, neboť se buďto příliš zkrátí anebo příliš vytáhne; při tom mívá pak

i kraje neúhledné a nerovné. — Proto znova vyzýváme hospodyně, aby před žehlením vždy pečlivě a pozorně límce protáhly a pod žehličkou urovnaly. Nejvíce záleží u límců na dovedném žehlení.

Límeček stojatý s ohnutým cípem žehlíme předem na rubní straně zcela dle způsobu udaného při límci stojatém, s tím toliko rozdílem, že cíp límce, který má

Obr. 18.

býti ohnut, žehlíme zprvu na straně lícni, a pak teprv po rubu, při čemž pak cíp na límeček přižehlíme.

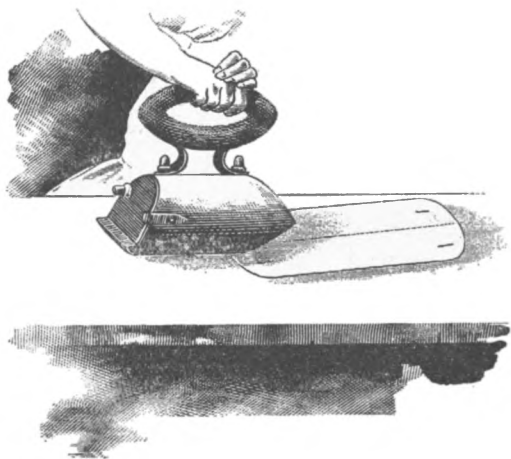
Límeček ležatý vyžaduje opět větší pozornosti a péle. Žehlíme jej také zprvu na straně spodní a teprv potom na vrchní.

Při tomto límci sluší míti zvláštní zřetel k míře.

Je-li ležatý límeček s páskem skoro stejný, pak můžeme žehlit oba najednou, řídíce se arci švem spojovacím.

Ale i při tom třeba dobře pamatovati, že musí límec přec býti vždy o něco málo větší než pásek, neboť by se jinak nedal dobře přeložiti.

Je-li však ležatý límec při rozložení ve spojovacím švu mnohem užší než na kraji, musíme jej žehlit tak, jak jsme udaly při podobných manšetách; tedy límec i pásek zvláště.

Obr. 19.

Jakmile byl límec do sucha vyžehlen, naznačíme ihned kolem kraje dotčenou ozdobnou rýhu.

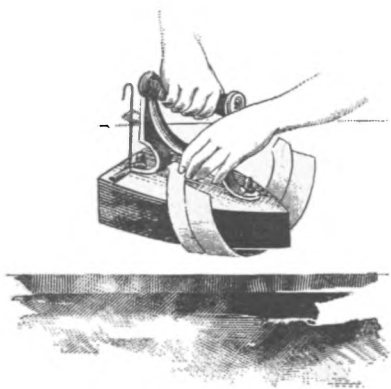
Potom se límec pozorně přeloží u spojovacího švu, načež přežehlíme ještě jednou pásek na vnitřní straně, čímž se límec hned dírkami k sobě stočí.

Nezřídka se však při tomto stáčení límec v začátku přelomí; tomu odpomůžeme, když právě tam límec trochu navlhčíme, aby se látka snáze podala a nelámala se.

Jako při náprsnice a manšetách, tak i při límci záleží hlavně na dobrém střihu a ušití.

Nebyla-li košile neb ostatní prádlo dobře přistřiženo a přesně ušito, nemůže se pak ani nejdovednější žehlírka ubrániti sežehleným záhybkům.

Chceme-li míti tedy prádlo bezvadně žehlené, musíme je předně dobře přistříhnouti a správně bez

Obr. 20.

vytažení ušití; takové prádlo se pak lehce vyžehlí bez nejmenší vady a bez velkého namahání.

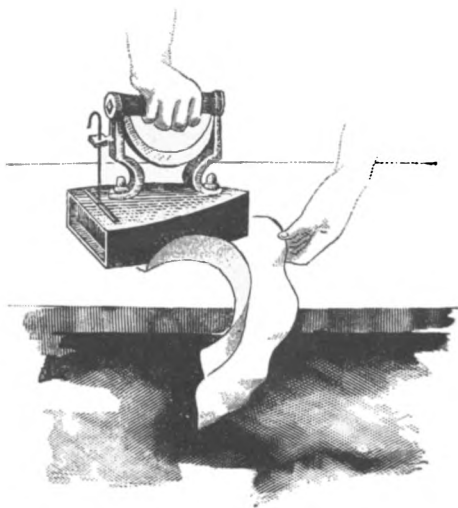
Límce dámské žehlíme tímtež způsobem jak naznačeno, zbývá tedy promluvití o spodní části dámského límce t. zvané šmisetě.

Tuto část žehlíme jen lehce, vyžehlený límec stojí při tom kolmo jako na krku, levou rukou opět (šmisetu) přidržujeme a obracíme, pravou žehlíme. — (Obr. 21.) Je-li však límec v pásku zapošit, vezmeme vy-

žehlený límec do ruky levé a pravou nasadíme žehličku na pravé straně u kraje žehlice po malých částech ku středu, pak obrátíme límec a opakujeme totéž opět opáčně od strany levé. —

Spanilé čtenářky zví také jistě rády způsob, jakým by prádlo dodaly zvláštního lesku.

V příčině té liší se velmi náhledy, různé pro-

Obr. 21.

středky byly již nalezeny a doporučovány a přec bylo se nám až dosud dočkati jen malého výsledku. Není však, milé čtenářky, nic snažšího nad toto utvoření lesku při prádle. Nejlepší prostředek je zmíněná již žehlička pro lesk, kterou ostatně též všechno ostatní prádlo žehliti můžeme, a celý ten velký div spočívá jedině v tom, že onu čásť, kteréž lesku dáti chceme, dotčenou žehličkou v pravidelných tazích třeme.

Chceme-li tedy náprsenku, manšety neb límce vy-
leštiti, navlhčíme je opět, ale jen tolik, aby dotyčné
místo bylo poněkud zkaleno, pak nasadíme žehličku
na pravé straně asi tak, aby při otvoru svém pro že-
lízko pevně na prádle spočívala, kdežto zdvižená špička
její aby tvořila s prknem pravidelný úhel, a v tomto
položení třeme pak celou náprsenku, manšetu, neb límec
v pravidelných tazích (obr. 22.).

Obr. 22.

Chraňme se však tyto věci příliš mnoho namáčeti,
neboť tím, jakož i špatným při tomto žehlení cvikem
vystupují na prádle viditelné čáry, které musí opět
býti vyžehleny.

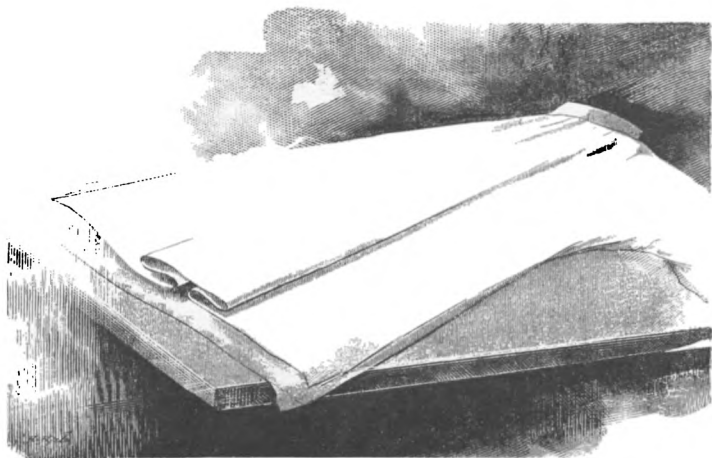
Při žehlení pro lesk nesmí býti žehlička rozpálená,
toliko horká.

Při tomto žehlení seznáme nejlépe, jak dobrá je
žehlička lehčí.

Žehličkou těžkou nelze bez veliké námahy prádlo leštiti, kdežto žehliče lehké snadno větší silou pomůžeme.

Jako náprsenky, maňšety a límce, můžeme i kapesní šátky, ubrusy neb ubrousky žehličkou vyleštiti.

Dámské noční kabátky neb sukně škrobí se jen ve velmi řídkém škrobu.

Obr. 23.

Když toto prádlo dobře uschlo, nakropíme je tak, aby nikde místečka suchého nezůstalo, pak je dáme do suchého šatu a dobře je v něm promneme.

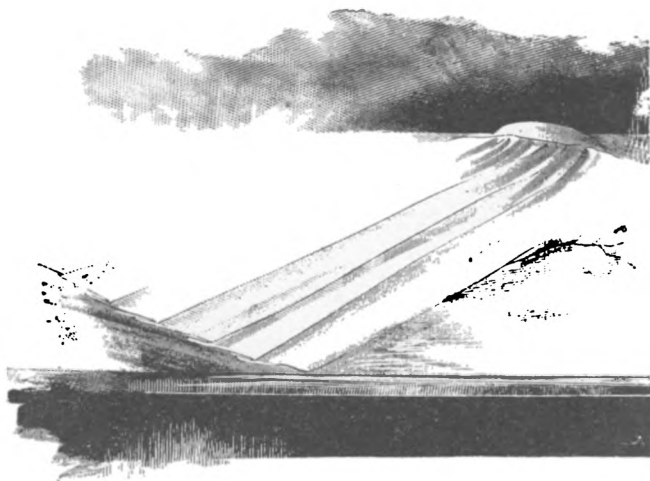
U nočních kabátků žehlíme nejprvé rukávy a to nejprvé ozdobu, končí-li ale rukávy krajkou, zůstavíme plisování jich až naposled.

Po rukávech žehlíme ozdobu na přednicích, potom přední čásť hladkou a konečně díl zadní. Pak následuje

plisování krajek. — Při žehlení kabátků musíme zvláště dáti pozor, aby nezůstaly nevytaženy.

Sukně připravují se k žehlení tímže způsobem.

Nežli však začneme žehliti ozdoby, přezehlíme as na dlaň širokou část sukně hned u ozdoby počínající a pak po ozdobě vyžehlíme i ostatní sukni.

Obr. 24.

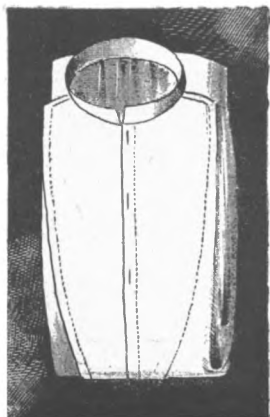
Jsou-li na kabátcích a sukních záložky, rozevřeme je po vyžehlení také hladící kostí.

Vyšívaná jména a podobné žehlíme vždy na rubu, pak obrátíme dotyčný kus prádla a žehlíme přesně kolem vyšívání, ale nikoliv přes ně. Hladké vnitřní linie ve vyšívání vytiskneme pozorně hladící kostí.

Také ostatní jen zvalené prádlo musíme před skládáním a žehlením dobře vytáhnouti a po niti srovnati, neboť jen tím podaří se nám ho po vyžehlení

dobře složiti. Nic neuráží zrak více, jako otevřený prádelník s vyžehleným ale neurovnaným prádlem, a náleží tudíž k umění žehlířskému rozhodně i umění vkusného složení prádla.

Vyhovíme zajisté jen další touze čtenářek svých sdělice s nimi ještě nejlepší způsob tohoto skládání zvláště mužských košil. Vyžadujef výkon ten zvláštní

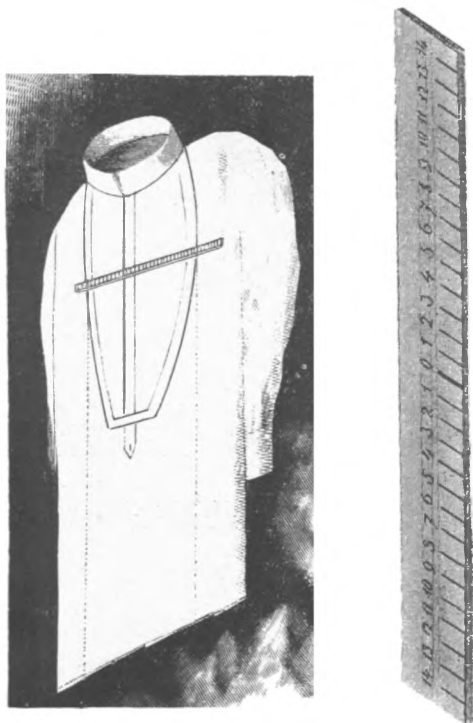

Obr. 25.

pozornosti, kdežto prádlo ostatní skládá skoro každá pořádná hospodyňka jinak, řídíc se buď místem pro prádlo určeným, aneb zvláštním vkusem svým. Že při skládání damských ozdobných košil i kabátků nejen strana přední ale i ozdobné rukávy na vrchní straně jsou vyloženy, netřeba teprv dokládati, jelikož ozdoba do vnitř vložená by se lehce pomačkala.

Mužská košile smí se skládati, až kdy již dokonale uschla. Položíme ji pak náprsenkou na prkno a uro-

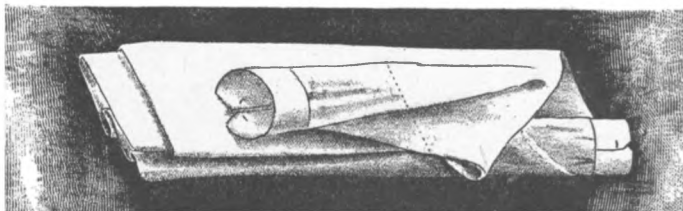
vnáme na zadní straně záhyby. Jsou-li to jen řásky, utvoříme z nich velký na dvě strany rozložený záhyb a lehce od náprsenky dolů jej přžehlíme (obr. 23.). Záhyby tyto proto urovnáváme, aby zadní díl košile

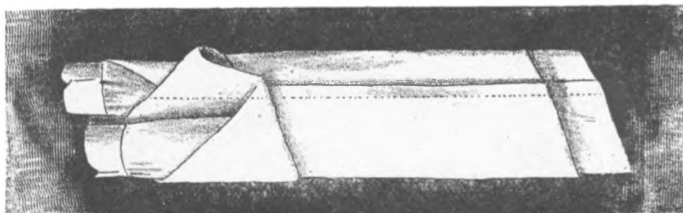
Obr. 26.

stejně široký byl s dílem předním a stranní švy aby po obou stranách tvořily kraj. Měřítkem k pravé polovině záhybu budiž nám knoflíková dírka na pásku u krku. Jsou-li záhyby na zadním dílu ale žehlením, jak již dříve bylo pověděno, složeny, složíme je ještě

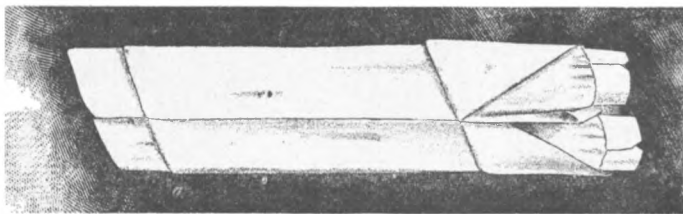
až k obrubě (obr. 24.). Pak obrátíme pozorně košili náprsenkou vzhůru, přesvědčíme se, zda-li se záhyby

Obr. 27.

Obr. 28.

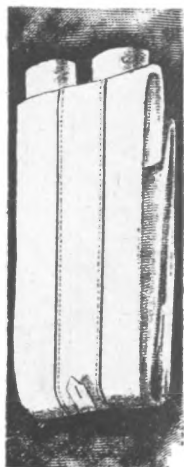
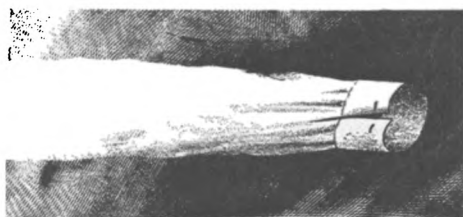

Obr. 29.

vzadu neporouchaly, a urovnáme ještě záhybky pod náprsenkou. Pak uzavřeme knoflíkem pásek u krku a urovnáme košili, aby náprsenka pravidelně ležela, sro-

vnáme hladký díl (sedlo), který nad náprsenkou vyčnívá, tak, aby se jevil na přední straně od límce až k rukávům jako stejně úzký pásek na přední straně, načež ještě jednou takto srovnaný hladký díl přežehlíme (obr. 25.).

Netřeba dokládati, že se musí toto díti tak pečlivě, aby se náprsenka a pásek u krku neporouchaly.

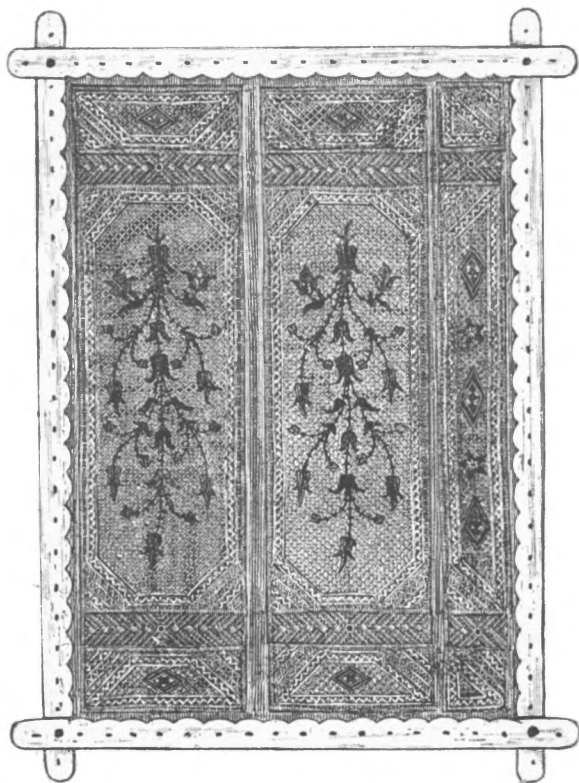

Obr. 30.

Složená košile má býti v celé své délce stejně široká; proto změříme nyní náprsenku tam, kde jeví se nejširší, a považujeme pak míru tuto, k níž ještě dva centimetry přidáme, za měřtko ke složení. Na př. má-li celá náprsenka 23 cmt., budem počítati 25 cmt., aby totiž u náprsenky ještě 1 cmt. hladké košile po každé straně vyčníval.

Vyměříme pak šířku tuto se zřetelem k středu i

k spodní části košile a řídíce se pak touto mírou na značíme si ji na levé i na pravé straně nahoře i dole u obruby (obr. 26.).

Obr. 31.

Potom obrátíme opět košili náprsenkou dolů. Při tom třeba přihlížeti k záhybům na zadní i k řáskám na přední straně, zdali se snad rozložily.

Srovnáme je a vezmeme pak část košile nám

bližší nahoře i dole u naznačeného znaménka a lehce ji na zadní stranu složíme; rukáv pak zatím přehodíme zpátky k sobě. Pak složíme tento rukáv po celé jeho délce až k obrubě košile, načež vzavše jej u pásku neb manšety přeložíme opět na přič tak, aby manšety nad hladký díl as 5 cmt. přesahovaly (obr. 27. a 28.).

Má-li košile jen pásky, přeložíme rukáv tak, aby pásky ležely jen zároveň ve výši hladkého dílu.

Pak ohneme ještě zbývající část rukávu, jakož i část košile až k obrubě dolů a založíme ji za složenou již část košile. Totéž opakujme i se stranou protější (obr. 29.).

Pak změříme si délku náprsenky, přeneseme tuto délku na spodní část košile od konce náprsenky počínajíce a zbývající část s obrubou složíme navrch, pak opět od konce náprsenky počínajíce složíme dolní část košile zpět na rukávy složené, čímž i zadní strana košile jest složena a urovnána (obr. 30.). —

Zdá se, že by k tomuto kratinkému výkladu o prádle dobře slušelo zmíniti se ještě o cídění záclon. I v této příčině doporučujeme nejvřeleji starodávnou metodu praní.

Sňavše záclony s oken vyklepáme nejprv dokonale všechen prach a smočíme je v čisté vodě.

Pak necháme téci vodu do necek, otevřevše dolní otvor, aby stále volně odtékati mohla a v této tekoucí vodě záclony dobře prokálíme.

Kdo nemá podobného zařízení, musí vzíti k vykálení velmi mnoho vody, aby se záclony zbavily všeho prachu. Po vykálení se záclony dobře promydli a vyperou pak jako ostatní prádlo.

Že jich nesmíme práti na stroji ani jako jiné prádlo ždímati, není třeba dokládati.

Chceme-li míti záclony barvy smetanové, položíme je na hodinu do roztoku z vyvařeného čaje. Takový roztok připraví si hospodyně velmi snadno z vyvařeného, nepotřebného čaje. Na 4 litry vody dáme as 40 gr toho čaje.

Záclony škrobí se vždy ve škrobu hustém.

Naškrobené napneme na rám přiměřeně dlouhý a široký, na který je pomocí nýtek zatlučeme (obr. 31.).

V této poloze nechají se záclony dobře vysušiti a takto uschlých není již třeba žehliti.

